

PATVIRTINTA

Rokiškio lopšelio-darželio „Nykštukas“
direktoriaus pavaduotojo, l.e. direktoriaus pareigas
2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. V-15

PRITARTA

Lopšelio-darželio „Nykštukas“ tarybos posėdžio
2016 m. balandžio 12 d. protokoliniu nutarimu
(protokolo Nr. 2.)

PRITARTA

Rokiškio rajono savivaldybės tarybos
2016 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. TS-127

Ikimokyklinio ugdymo programą atnaujino darbo grupė:

Raimonda Palavinskienė - direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Audronė Galinienė - socialinė pedagogė

Dalia Staskonienė – auklėtoja metodininkė

Ramutė Putrienė – vyresnioji auklėtoja

Dalia Kriaučiūnienė – vyresnioji meninio ugdymo mokytoja

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1 Informacija apie švietimo teikėją

Ikimokyklinio ugdymo programos teikėjas – Rokiškio lopšelis-darželis „Nykštukas“

Teisinė forma: biudžetinė įstaiga.

Grupė: ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Adresas: Laisvės g. 15. LT – 42116 Rokiškis.

Įstaigoje veikia 6 grupės.

1.2 Vaikai ir jų poreikiai.

Vaikystė – tai asmenybės psichinių, dvasinių ir fizinių galių formavimosi laikotarpis. Kiekvienas vaikas priimamas toks koks jis yra. Ugdoma laisva, harmoninga asmenybė. Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą. Vaiko poreikis turėti geras socialines, edukacines vystymosi sąlygas yra vienas pagrindinių ir su vaiko amžiumi nesikeičiančių interesų. Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos. Svarbu, kad būtų atsižvelgta į poreikį produktyviai ir kūrybingai veiklai. Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Vaikas visada nori ką nors veikti: piešti, lipdyti, konstruoti. Vaikų ugdymui didelės reikšmės turi grupės aplinka. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymosi aplinką. Vyresnieji vaikai labiau linkę į saviraišką, kūrybiškumą, nori lenktyniauti, būti pastebėti, išsiskirti iš kitų. Jie žingeidūs, daug klausinėja, jų veikla dažnai motyvuojama noru pažinti, tyrinėti.

Vaikams labai svarbu laisvė žaisti, padūkti ir pabūti ramiai, atsipalaiduoti. Jiems būtina žaislų įvairovė, galimybė naudotis šiuolaikiniais techniniais žaislais, kompiuteriais, kuo įvairesnė, ypač judri, veikla patalpose ir lauke. Vaikams labai patinka edukacinės išvykos. Jiems labai svarbu jo norus suprantantis, maloniai bendraujantis grupės auklėtojas, pasiūlantis įdomios veiklos, tačiau nenurodinėjantis, ką jie turi veikti.

1.3 Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.

Lopšelyje-darželyje dirba pedagogai, atitinkantys kvalifikacinius reikalavimus, turintys ilgametės patirties, žinių bei įgūdžių. Kvalifikuoti pedagogai stengiasi pažinti kiekvieno vaiko individualybę, parinkti ir taikyti tinkamas ugdymo strategijas. Geba sukurti grupėje psichologiškai saugią aplinką, mato vaikų ugdymo perspektyvą, geba profesionaliai organizuoti ugdymo ir ugdymosi procesą, palaikyti ir stiprinti vaiko galias, tinkamai vertinti jo pasiekimus bei daromą pažangą. Pedagogai domisi naujovėmis, nuolat tobulina savo kvalifikaciją. Jų kvalifikacija ir žinios laiduoja kokybišką vaiko ugdymą. Vaikų kalbos raidą stebi ir logopedinę pagalbą teikia logopedas. Socialinę pedagoginę pagalbą vaikui ir šeimai teikia socialinis pedagogas. Muzikinius vaikų gebėjimus ugdo meninio ugdymo mokytojas. Lopšelio-darželio pedagogai turi nemažą ugdymo vaidybą patirtį. Veikia Vaiko gerovės komisija, kurios paskirtis organizuoti ir koordinuoti prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą vaikams, turintiems specialiųjų poreikių, atlikti vaiko specialiųjų ugdymo(si) poreikių pirminį įvertinimą ir atlikti kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

1.4 Ikimokyklinio ugdymo programa ir strateginių dokumentų sąsajos

Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo programa atliepia svarbiausius tarptautinius, Lietuvos Respublikos ir Rokiškio rajono savivaldybės dokumentus. Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimo aprašu“, „Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti“ ir yra orientuota į ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje. Ikimokyklinio ugdymo programa sudaryta

remiantis Vaiko teisių konvencija. Vaikas turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę, į kurią turi būti atsižvelgiama bet kurioje veikloje, susijusioje su vaiku. (Vaiko teisių konvencija 12st.) Sudarydami ikimokyklinio ugdymo(si) programą rėmėmės humanistine filosofija, kuri akcentuoja saviaktualizaciją (t. y. savęs atskleidimą ir realizavimą A. Maslow), vaiko saviraiškos ir savirealizacijos svarbą (K. Rodžersas).

Lopšelio-darželio pedagogai turi garantuoti teisę vaikui būti aktyviu ugdymo proceso dalyviu ir numatyti veiklos būdus ir formas kaip vaikas galės reikšti savo nuomonę, teikti siūlymus, priimti sprendimus, turinčius įtakos vaiko ugdamosios aplinkos kūrimui, poreikių tenkinimui, gebėjimų ugdymui ir pan. Pedagogai turi pastebėti ir įvertinti vaiko saviraišką. Įstaigos darbas turi būti nukreiptas į vaiko kultūrą, visą grupę ir kartu atskirai į vaiką.

1.5 Įstaigos savitumas

Lopšelio-darželio grupės savitos, skatinančios veikti, atviros. Vaikai jose jaučiasi emociškai saugūs, mylimi. Ugdymo aplinką kuria pedagogai, vaikai ir tėvai.

Atsižvelgiant į vaikų ir šeimos poreikius, sukauptą pedagogų patirtį, prioritetinė ugdamosios veiklos sritis yra vaikų sveikatos saugojimas ir stiprinimas. Sveikatingumo kryptį įgyvendinti lopšelis-darželis vykdo sveikatos stiprinimo programą „Nykštukas sveikuoliukas“. Nuo 2014 metų įstaiga pripažinta sveikata stiprinančia mokykla.

2001 metais įkurtas „Nykštuko Pykštuko“ teatras. Lėlių, dramatinė, imitacinė, fantastinė ir kitos vaidybos rūšys integruojamos į visuminį vaikų ugdymą(si). Pedagogai su vaikais kuria lėlių teatro spektaklius, dalyvauja įvairiuose regione, rajono, miesto festivaliuose. („Molinukas“, „Skudurinė Onutė“ ir kt.).

Ikimokyklinė ugdymo programa kurta atsižvelgiant į geografinę ir kultūrinę aplinkas. Netoli - Rokiškio ežeras, greta jo miškas. Taip pat Rokiškio krašto muziejus su puikia dvaro sodyba ir tvenkiniu, kuriame gyvena antys ir juodosios gulbės. Kitoje įstaigos kelio pusėje yra Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos stadionas. Lopšelis-darželis randasi miesto senamiestyje, todėl puikios sąlygos vaikus išsivesti ir į miesto centrą – Nepriklausomybės aikštę.

Siekdami kuo efektyviau ir kokybiškiau ugdyti vaikus ir tenkinti jų poreikius, bendradarbiaujame su socialiniais partneriais: gamykla „Rokiškio sūris“, Rokiškio viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriumi, senelių globos namais, Senamiesčio progimnazija, Rokiškio muzikos mokykla, Rokiškio sporto mokykla, Panevėžio kolegijos Rokiškio filialu, paštu, duonos kepykla, rajono laikraščiu „Gimtasis Rokiškis“, Bajorų kaimo bendruomene, Rokiškio ikimokyklinėmis įstaigomis, Latvijos Respublikos Jakapilio rajono Viesitės lopšeliu-darželiu „Zylitė“.

1.6 Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvų lūkesčiai susiję su vaiko ugdymu. Jiems labai svarbu, kad būtų sudarytos geros sąlygos visapusiškam vaikų ugdymui. Daugelis tėvų pageidauja, kad vaikai išmoktų bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais, suaugusiais, užsiimtų turininga veikla (pieštų, vaidintų, mokytųsi dainuoti, šokti). Išmoktų laikytis tvarkos, būtų pavalgę, saugūs, užsiėmę vaikams įdomia veikla. Tėvams taip pat labai svarbu, kad grupėse dirbtų vaikus mylintys pedagogai ir kiti darbuotojai, kad vaikai į grupes eitų noriai, būtų gera jų savijauta. Nemaža dalis tėvų pageidauja, kad jų vaikams būtų suteikiama efektyvi logopedo pagalba.

2. UGDYMO(SI) PRINCIPAI

Planuodamas ugdymo turinį, metodus, parinkdamas priemones, kurdamas ugdymo aplinką, organizuodamas ugdymo procesą, numatydamas pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, lopšelis-darželis vadovaujasi šiais principais:

Demokratiškumo principas – vaikas gerbiamas ir pripažįstamas kaip asmenybė, jam suteikiama galimybė ir laisvė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), naudotis šiuolaikinėmis ugdymo(si) galimybėmis įgyjant žinių ir įgūdžių, skatinamas aktyvumas.

Sveikatingumo principas – stiprinama vaikų sveikata, gilinamos žinios ir įgūdžiai, vaikas ugdomi nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, kuriama sveikatos stiprinimui palanki aplinka.

Visuminio integralaus ugdymo principas – ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminio pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Ugdomojo proceso metu siekiama vertybinių nuostatų, jausmų, mąstymo ir veiksnių dermės, vaiko vidinio ir išorinio pasaulio vienovės, visų ugdymo sričių integralumo.

Tautiškumo principas - siekiama padėti augančiam vaikui perimti lietuvių tautos kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti savo tapatybę šiuolaikinėje visuomenėje.

Diferencijavimo (individualizavimo) principas – ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, vaiko ar vaikų grupės ugdymo(si) poreikius, išsivystymo lygį, tėvų lūkesčius. Sudaromos ugdymo(si) sąlygos vaikams, turintiems ypatingų poreikių (gabiems, turintiems specialiųjų poreikių, iš šeimų, priklausančių rizikos grupei). Esant dideliems specialiesiems poreikiams, ugdymas organizuojamas pagal individualią ugdymo programą.

Tęstinumo principas – glaudžiai bendradarbiaujant su šeima siekiame, kad vaikai sėkmingai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje ir ankstyvojo amžiaus grupėje prie ugdymo(si) ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėse, atsižvelgiant į vaikų įgytą patirtį ir gebėjimus bei jo ugdymo(si) perspektyvą.

Konfidencialumo principas – garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymąsi tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.

3. UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1 Tikslas – Siekti, kad vaikas išaugtų smalsus, orus, sveikas, bendraujantis, kuriantis ir nuolat besimokantis.

3.2 Uždaviniai:

sudaryti galimybes patirti pažinimo džiaugsmą, ugdant gebėjimą atrasti ir perimti įvairius pasaulio pažinimo būdus, plėsti vaiko supratimą apie aplinkinį pasaulį;

suteikti laisvę vaikui ir jo kūrybai, skatinti vaiko saviraišką, plėtoti individualius gebėjimus atskleidžiant jo unikalumą;

ugdyti sakytinę vaiko kalbą kaip saviraiškos, bendravimo, pažinimo priemonę;

stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį;

ugdyti elementarius savitvarkos, savitvarkos bei savitarnos pradmenis.

4.UGDYMO TURINYS

Ikimokyklinio ugdymo programos turinyje išskirtos penkios vaikų ugdymosi kryptys: emocinis ir socialinis ugdymas(is); pažinimo ugdymas(is); kalbos ir komunikavimo ugdymas(is); sveikatos saugojimas; meninis ugdymas (is).

Socialinis ir emocinis ugdymas(is) (socialinė kompetencija)

Socialinis ir emocinis ugdymas organizuojamas kaip procesas, kurio metu ikimokyklinukai įgyja žinių, įgūdžių ir nuostatų šiose srityse: savo emocijų suvokimas ir valdymas, pozityvių tikslų išsikėlimas ir pasiekimas, kitų globa ir rūpinimasis kitais, pozityvių santykių su kitais kūrimas ir palaikymas, tinkamas tarpasmeninių santykių, situacijų valdymas, atsakingumas kitų atžvilgiu. Ikimokykliniame amžiuje vaikas siekia būti pripažintas ir gerbiamas toks, koks jis yra. Vaiko gera savijauta kolektyve (grupėje ar kt. aplinkoje) lemia jo savivoką ir savigarbą, emocijas ir jų raišką, savireguliaciją ir santykius su

aplinkiniais žmonėmis. Todėl didelis dėmesys skiriamas doriniam ugdymui - kur gėris ir blogis nėra savaiminiai procesai, bet priklauso nuo vaiko ugdymosi, suvokimo ir saviraiškos.

Pažinimo ugdymas(is) (pažinimo kompetencija).

Ikimokyklinio amžiaus vaikui būdingas smalsumas, noras išbandyti, paliesti. Vaikas nuo paprastų klausimų „kas čia?“ pereina prie „kodėl?“, „kaip?“. Vaiko pažinimas prasideda nuo savęs, artimų žmonių, jį supančios daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimo. Skatinant vaiką tyrinėti aplinką, sudaromos sąlygos vaiko loginio mąstymo, atminties, vaizduotės lavinimui. Ikimokykliniame amžiuje pagrindinis vaiko pasaulio pažinimo metodas – žaidimas.

Kalbos ir komunikavimo ugdymas(is) (komunikavimo kompetencija).

Pati svarbiausia kalbos funkcija yra komunikacinė, t. y. vaiko domėjimasis savimi, kitais žmonėmis, aplinka, gamta, daiktais, skatina vaiko kalbinę raišką. Kalbos dėka bendraudami vaikai gali tiksliai informuoti vieni kitus apie savo jausmus, norus, ketinimus, kilusius sumanymus, mintis. Jau 3- jų metų vaikai ima domėtis raidėmis, imituoti skaitymą, rašymą. Todėl kalbos ir komunikavimo ugdymui(si) reikia turtingos kalbinės aplinkos: raidžių, užrašų, knygų, žurnalų, storų siūlų, vielučių raidėms lankstyti ir t. t. Svarbiausios vaiko kalbos ir komunikavimo ugdymo kryptys: girdimųjų suvokimų lavinimas, žodyno plėtojimas, gramatiškai taisyklingos kalbos ugdymas, rišlios kalbos ugdymas, regimojo suvokimo ugdymas, rankos paruošimas rašymui. Kai vaikas atranda ryšį tarp rašytinės ir sakytinės kalbos, tvirtėja klausymosi ir dėmesio išlaikymo įgūdžiai.

Sveikatos saugojimo ugdymas(is) (sveikatos kompetencija).

Judėjimo stoka – viena iš šiuolaikinės visuomenės problemų, todėl svarbu vaikui nuo pat mažens puoselėti norą būti aktyviam, sveikai gyventi. Vaikas skatinamas įvaldyti visus judėjimo būdus, puoselėjamos individualios fizinės savybės: judrumas, vikrumas, ištvermė, judesių koordinacija. Organizuotų valandėlių metu judesių atlikimas apjungiamas pagal tam tikrą siužetą, tai vaikams suteikia didesnę malonumą ir susidomėjimą judesių atlikimu, suteikia žaislingumo. Judrių žaidimų organizavimas – vienas iš metodų, skatinančių vaikų fizinį aktyvumą. Darželyje parinktas tinkamas vaikams dienos režimas, du kartus per savaitę salėje arba lauke vedamos judriosios veiklos valandėlės, kasdien skiriama laiko buvimui gryname ore.

Meninis ugdymas(is) (meninė kompetencija)

Vaikai pasaulį pažįsta ir gyvenimo reiškinius išgyvena jausmais, emocijomis, o ne sąmoningai protaudami, t. y. vaikai vadovaujasi meniniu pasaulio pažinimo būdu. Meno metodą pedagogikoje apibūdiname orientuodamiesi į vaiko asmenybės ugdymą, kai sudarome sąlygas visuminiam vaiko tobulėjimui, išryškiname ir brandiname jo individualiuosius meninius gabumus, laviname įvairius gebėjimus. Meno metodas darželyje - tai vaikų ugdymas naudojant muzikos, dailės, teatro, šokio, literatūros priemones ir veiksmus. Todėl turime sudaryti sąlygas vaikams save išreikšti garsu, vaizdu, judesiu. Darželyje vaikai išgyvena atradimo, unikalios saviraiškos džiaugsmą, įgyja įvairių sričių gebėjimus, lavina saviraišką, vaizduotę, estetinį skonį. Vaiko kūryba primena žaidimą spalvomis, muzika ar judesiu. Vaikams sudaromos galimybės išgyventi idėjų ir jausmų saviraiškos džiaugsmą, pažinti, tyrinėti ir pajusti įvairius meninės raiškos būdus. Ugdydami ikimokyklinio amžiaus vaiką, siekiame sudominti kūrybos procesu, o ne rezultatu.

4.1 1–3 METU VAIKU UGDYMO SRITYS

Gyvenimo įgūdžių sritis

Ugdymo turinys	Vaikų veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Skatinti vaikų prierašumą žmonėms, sudaryti sąlygas įgyti bendravimo su bendraamžiais ir suaugusiais, ugdyti socialinius įgūdžius, skatinti reikšti emocijas ir jausmus, suprasti savo asmens tapatumą, savo veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Siekti, kad vaikai mokėtų tvarkingai pavalgyti, apsirengti, nusirengti, savarankiškai be raginimo nueiti į tualetą, pasiimti ir padėti žaislus į vietą. Išlaikyti stiprų ryšį tarp įstaigos ir vaiko namų.	Atlieka veiksmus, padedamas suaugusio arba savarankiškai, reiškia savo jausmus ir reguliuoja elgseną priimtinais ir tinkamais būdais, sukurdami pasitikėjimu grįstus santykius su vaikais ir tarp jų pačių. Pratinasi orientuotis grupės aplinkoje, prisitaikyti prie pasikeitimų, domisi šalia esančiais. Tariausi dėl bendravimo taisyklių ir stengiasi jų laikytis.	Žaislai vaikams džiuginti, nuotaikų kortelės, siužetiniai, minkšti ir asmeniniai žaislai, lėlės, lėlių drabužėliai.

Bendravimo kalbos sritis

Ugdymo turinys	Vaikų veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Ugdyti sakinę kalbą ir kalbos suvokimą. Siekti, kad vaikas bendrautų garsais ir gestais, pratintųsi kalbėti dviejų žodžių junginiais, pradėtų suvokti nesudėtingus klausimus, pasakojimus, bandytų užmegzti pokalbį, pradėtų domėtis knygelėmis, pratintųsi vartoti iliustruotas knygeles, pradėtų vartoti žodelius „aš“, „mano“.	Manipuliuoja daiktais, žaislais, varto knygeles, komentuoja iliustracijas. Individualiai bendrauja ar būna kartu su grupe vaikų, skaitant knygeles. Vaikas gauna informaciją klausiant kas, kur kada, kas čia, žodžiais išreiškia emocijas ir mintis, klausosi nurodymų bei nesudėtingų pasakojimų ir tai supranta.	Įvairūs paveikslėliai, vaikiškos knygelės, kalbos žaidimai, vardų žaidimai, žaidimai su žaislais, suaugusiojo darbo stebėjimas, jo veiksmų mėgdžiojimas.

Pažinimo sritis

Ugdymo turinys	Vaikų veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Skatinti domėjimąsi ir aplinkos tyrinėjimą, suteikti vaikams vis daugiau galimybių veikti savarankiškai, ugdyti pažinimo gebėjimus, skatinti vaiko smalsumą, tyrinėti natūralias medžiagas, augalų, gyvūnų, oro ir	Tyrinėja, žaidžia, veikia su įvairių paviršių daiktais, žaislais, priemonėmis. Žaidžia su formelėmis ir lenta su atitinkamų formų išpjovomis. Bandymų keliu dėlioja, grupuoja, rūšiuoja geometrines figūras, dėlioja jas. Supančioje	Žaislai, gyvūnų, paukščių paveikslėliai, medžiagos įvairiems darbeliams, erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros, žmonių buitės, profesijų atributai, įvairios natūralios priemonės, gamtinė medžiaga, spalvotos

aplinkos pasikeitimus. Pratinti pastebėti išskirtinius daiktus ir kitų objektų savybes.	aplinkoje atranda tokių pat žaislą ar daiktą, kurį pats turi. Pradedą žaisti vaizduotės žaidimus.	kaladėlės, dėžutės, gėlių, gyvūnų, gyvulių loto ir kiti stalo žaidimai. Taip pat techniniai žaislai.
---	---	--

Judėjimo sritis

Ugdymo turinys	Vaikų veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Tenkinti didėjančią vaiko judėjimo poreikį, palaikyti jo fizinį aktyvumą. Judėjimo erdvėje suteikti įvairių galimybių lavinti viso kūno ir rankų bei riešo, atskirų pirštų raumenis. Suteikti galimybę lavinti naujai įgytus įgūdžius, skatinti įvaldyti vis naujus judėjimo būdus. Siekti, kad vaikas noriai, džiaugsmingai judėtų.	Vaikai eina, bėga, šliaužia, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydami pusiausvyrą, spontaniškai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių – rankos koordinacija išlavėjusi smulkioji motorika. Vaikai žaidžia su kamuoliu: ridena, meta, taiko į taikinį. Jie siekia, liečia, judina, tampo, gauda pakabintus žaislus.	Neaukštos lipynės, čiuožimo kalneliai, kamuoliai, kamuoliai šokinėjimui, pakabinami žaislai ant gumos, pastatomas krepšys, tuneliai, žaislai, skarelės, lankai, gimnastikos suoleliai, virvutės, kėgliai, balansavimo takeliai, gimnastikos kilimėliai.

Kūrybiškumo ugdymo sritis

Ugdymo turinys	Vaikų veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Mokyti atlikti įvairius veiksmus su didaktiniais žaislais: išdėlioti, surinkti, ridenti, sumauti žiedus ir kt. Apžiūrėti piešimo, tapymo priemones, medžiagas. Sudaryti sąlygas pačiam tyrinėti, eksperimentuoti. Ugdyti suvokimą apie daiktų savybes. Lavinti mąstymą, dėmesį, pirštų judesius. Plėsti sensorinį vaiko patyrimą, sudaryti sąlygas kaupti sensorinius įgūdžius apie aplinkos daiktus bei reiškinius. Mokyti žaisti šalia vienas kito, mažomis grupelėmis, su visais grupės vaikais. Skatinti veikti įsivaizduojamoje situacijoje, atlikti tam tikrą vaidmenį, ugdyti vaizduotę. Siekti, kad pradiniai muzikavimo įgūdžiai taptų neatsiejama vaiko gyvenimo dalimi.	Manipuliuoja įvairiais žaislais, daiktais. Veria, dėlioja, stato, konstruoja. Eksperimentuoja su dailei, lipdymui skirtomis medžiagomis, tapo, piešia įvairia technika, naudoja įvairias medžiagas, rūšiuoja, grupuoja įvairius daiktus. Žaidžia su vaikais, bendrauja, žaidžia siužetinius žaidimus, atlieka tam tikrus vaidmenis, kuria žaidimo aplinką, muzikuoja su kitais, groja muzikos instrumentais, akmenukais, kaladėlėmis, klausosi muzikos įrašų.	Didaktiniai žaislai, skirti šio amžiaus vaikams, priemonės tapymui, lipdymui, kūrybiniam darbams. Priemonės, skirtos aplikavimui, štam pavimui. Įvairios kaladėlės, piramidės, konstruktoriai, žaislai. Siužetinių vaidmeninių žaidimų atributika, stalo teatras, lėlės. Nesudėtingi muzikos instrumentai, muzikiniai įrašai.

4.2 3–5 METU VAIKU UGDYMO SRITYS

EMOCINIS IR SOCIALINIS UGDYMAS (SOCIALINĖ KOMPETENCIJA)

Vaiko gebėjimai	Vaiko veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
<p>Pasitiki savimi, turi savigarbos jausmą.</p> <p>Turi sampratą apie draugystės ir bendravimo svarbą, numato savo elgesio pasekmes.</p> <p>Atitinkamoje situacijoje skiria teigiamus ir neigiamus dalykus.</p> <p>Geba pritaikyti juos supančią aplinką bendravimui.</p> <p>Žino asmeninio saugumo taisykles.</p> <p>Pasitiki šeimos nariais, priima jų pagalbą.</p> <p>Bendrauja ir bendradarbiauja su greta esančiais vaikais.</p> <p>Kaupia patirtį apie supantį pasaulį, atspindi jį savo veikloje.</p> <p>Pradedą suvokti save šeimos, visuomenės, tautos nariu.</p>	<p>Veikloje – žaisdamas ar buitinėje aplinkoje - pasitiki savo gebėjimais, jėgomis, išreiškia savo nuomonę, jausmus, poreikius.</p> <p>Įvardija esamą situaciją, atpažįsta savo jausmus, išreiškia juos sau ir kitiems priimtinais būdais, valdo emocijas ir veiksmus, siekia išvengti konfliktų.</p> <p>Parodo užuojautą, padeda aplinkiniams (netriukšmauja prie ligonio, liūdinčiam draugui duoda žaislą ir kt.), laikosi savo sukurtų taisyklių.</p> <p>Kuria ryšius ir bendrauja su šalia esančiais.</p> <p>Vengia pasiūlymų, kvietimų, kitų veiksmų su nepažįstamais žmonėmis, ieško išėities, kreipiasi pagalbos.</p> <p>Atvirai kalbasi, pasakoja, pats klausia, kalbina, rūpinasi savo šeimos nariais.</p> <p>Pratinasi atsižvelgti į draugų nuomonę, toleruoti jų sprendimus, suprasti kito būseną, sugyventi, pritapti.</p> <p>Tyrinėja savo ir aplinkinių panašumus bei skirtumus, veikdamas vaizduoja žmones, jų gyvenimą, aplinką, atskleidamas savo gebėjimus.</p> <p>Užjaučia ir gerbia šeimos narius, senelius, domisi ir perima šeimos ir tautos tradicijas, dalyvauja renginiuose, šventėse, išvykose.</p>	<p>Bendravimo, elgesio, situacijų pratybų lapai.</p> <p>Žaislai, skirti žaidimams poroje, keliems vaikams, atsipalaidavimo žaislai, albumai, segtuvai su šeimos ar grupės gyvenimo nuotraukomis, Lietuvos žemėlapis, Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas, gaublys, socialinio turinio vaikiškos knygos, žurnalai. Įvairūs stalo žaidimai, siužetiniai žaislai, efekto žaislai.</p>

Pedagogu ir ugdytoju veiklos kryptys:

Vaikų grupėje ir šeimoje kuria demokratišką, taikaus bendradarbiavimo klimatą. Vaikams siūlo įvairią, turtingą socialinę patirtį veiklą, patrauklias idėjas. Modeliuoja sąlygas, padedančias vaikui patirti sėkmės, pasitikėjimo savimi jausmus. Remiasi socialine vaiko patirtimi, padedant jam natūraliai priimti nesėkmę kaip postūmį naujų sprendimų ieškojimams. Kuria sąlygas, leidžiančias pajusti suaugusių ir vaikų buvimo kartu, bendravimo, šventimo džiaugsmą.

MENINIS UGDYMAS (MENINĖ KOMPETENCIJA)

Sritis	Vaiko gebėjimai	Vaiko veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
DAILĖ	<p>Igyja teigiamą nuostatą meninei veiklai ir menui, išgyvena kūrybinį džiaugsmą.</p> <p>Turi gebėjimų įvykdyti savo sumanymą (pagal amžiaus dailės raiškos etapus).</p> <p>Formuojasi savitvarkos įgūdžiai.</p> <p>Laisvai improvizuoja, kuria, pastebi meno kūrinius, grožisi, vertina ir savo, ir kitų dailės kūrybą.</p> <p>Turi supratimą apie spalvų derinius tautodailėje.</p> <p>Suvokia ornamentikos paskirtį.</p>	<p>Užsiima įvairia dailės veikla ir jos būdais - piešia, tapo, lipdo, karmo, konstruoja, naudodamas „Šviesos stalą“.</p> <p>Vaizduoja abstrakčius ir realius daiktus, juos praturtina detalėmis, pratinasi įvaldyti įvairias technikas ir dailės priemones.</p> <p>Savarankiškai pasiruošia ir susitvarko savo darbo vietą, saugiai ir taupiai elgiasi su priemonėmis.</p> <p>Spontaniškai veikia su netikėtais spalvų, linijų, dėmių, formų deriniais, išgaudamas iš anksto nenumatytą rezultatą.</p> <p>Žiūrinėja meno albumus, iliustracijas, paveikslus tyrinėja, aptaria, analizuoja, tuo įgydamas stimulą kūrybai.</p> <p>„Žaidžia“ su spalvomis – skirsto į „šiltas“ ir „šaltas“, grupuoja pagal suderinamumą, lygina.</p> <p>Pagal išgales puošia savo darbelius, naudodamas įvairią techniką - grafinę liniją, aplikaciją, spaudus.</p>	<p>Medžiagos tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiniams darbams.</p> <p>Tai įvairūs dažai: gvašas, akvarelė, kreidelės, pastelė, klijai, pieštukai, įvairaus dydžio teptukai ir kt. Įvairi gamtinė medžiaga ir nekenksmingos buitinės atliekos.</p> <p>Būtina turėti priemones darbo vietai uždengti bei aprangą darbui su dažais.</p> <p>Grupėje yra meno albumų, iliustracijų, paveikslų, knygelėlių.</p>
VAIDYBA	<p>Geba išreikšti savo socialinę patirtį per vaidybinę veiklą.</p> <p>Nuosekliai įgyvendina savo sumanymus.</p> <p>Kūrybiškai veikia vaidybinėse situacijose.</p> <p>Geba perteikti kito jausmus.</p>	<p>Žaidžia kūrybinius-vaidmeninius žaidimus, lėlių ir dramos teatrą, išreiškia savo įspūdžius, sumanymus, atspindi dorines nuostatas.</p> <p>Parengia vaidinimui skirtą vietą, kaupia rekvizitus, panaudoja lėles, jei reikia dekoracijas.</p> <p>Laisvai, drąsiai improvizuoja, fantazuoja kalba išreiškia save judesiu, mimika.</p> <p>Įsijaučia į personažo vaidmenį, išgyvenimus.</p>	<p>Įvairūs žaisliniai baldai, lėlės, buitiniai daiktai.</p> <p>Įvairūs drabužiai</p> <p>persirengimui, stalo teatro priemonės, priemonių rinkiniai įvairiems siužetams vystyti, širmelė ir kita įranga teatrui, pirštukų lėlės, lėlės marionetės, lėlės ant lazdelių.</p>
ŠOKIS	<p>Tenkina prigimtinių poreikį judėti, įgydamas estetinę ir emocinę patirtį.</p> <p>Kaupia šokio, kaip išraiškos priemonės, patirtį.</p> <p>Geba glaudžiau bendrauti ir bendradarbiauti.</p> <p>Suvokia šokio stilių įvairovę ir charakterį.</p>	<p>Šokdamas pažįsta savo kūną, jo išraiškos galimybes, koordinuoja judesius, ima jausti erdvę, judėjimo kryptį, sudaro figūras – sustoja į ratelį, vorą, dviem eilėm, poromis.</p> <p>Spontaniškai, improvizuotais judesiais įterpdamas vaidybinius elementus, perteikia nuotaiką, sumanymus, vaizdą, žodį. Naudojasi pagalbinėmis priemonėmis.</p> <p>Derina judesius, veiksmus, sutaria su</p>	<p>Judesiui ir šokiui reikalingos skarelės, kaspiniai, audeklo atraižos, lankai, kamuoliai, virvutės, šokdynės, drabužiai persirengimui, muzikos įrašai.</p>

		šokio partneriu(-iais), šokdamas ratelyje, grupėje, poroje. Išsireiškia judesiais, atitinkančiais muzikos žanrą – skirtingai šoka pagal liaudišką, klasikinę ir kt. muziką.	
MUZIKA	Geba išreikšti save įvairiose muzikos srityse. Kaupia dainavimo patirtį. Įgyja grojimo gebėjimų. Pratinasi klausytis natūralių garsų, muzikos. Jaučia ritmą. Geba kurti ir improvizuoti. Turtina muzikinės kalbos žodyną. Atlikdamas muzikinį folklorą, perima etninės kultūros nuostatas.	Muzikuodamas pavieniui ar kartu su kitais išgyvena pakilumo, bendruomeniškumo jausmus, atranda plačias galimybes saviraiškiai. Pažįsta savo balso ypatumus ir galimybes, pratinasi tiksliai ir aiškiai artikuliuoti, taisyklingai kvėpuoti. Išgauna garsus, veikdamas su gamtine medžiaga bei žaisliniais ir tikrais muzikos instrumentais: mušant, pučiant, braukiant. Susikaupia, įsiklauso į tylą, aplinkos garsus, muziką. Stengiasi išgirsti, gali apibūdinti girdėtos muzikos tempą, pobūdį, nuotaiką. Išbando ritmo raiškos galimybes kūno kalbos, muzikos instrumentų, daiktų, naudojamų ritmikais, pagalba. Kuria melodijas sakytinei kalbai, išdainuoja nuotaiką garsais, skambančią muziką išreiškia spalvomis, judesiu. Klausosi skirtingų dermių muzikos, dainų, skanduoja skirtingų metrų skanduotes. Klausosi muzikinio folkloro, suvokia tradicijų esmę, pats atlieka ratelius, šokius, dainas, žaidimus, smulkiąją tautosaką, dalyvauja renginiuose, šventėse.	Įvairūs muzikos instrumentai: ritminiai mušamieji, lazdelės, akmenukai ir kiti tame tarpe savos gamybos, muzikiniai būtiniausi įrašai, magnetofonas, mikrofonas.

Pedagogu ir kitų ugdytojų veiklos kryptys:

Žadina ir skatina vaiko norą kurti, išreikšti save, įspūdžius, išgyvenimus per turimą meninę patirtį.

Įtraukia į kūrybinę-meninę veiklą ir nedrąsius, mažiau aktyvius vaikus.

Skatina ir džiaugiasi kiekviena spontaniška vaiko veiksmu.

Palieka erdvę vaiko kūrybai, pateikia tik stimulą veiklai.

Kuria šiltą, džiugią, bendravimui palankią atmosferą, įtraukiant į meninius projektus visą bendruomenę.

Sudaro sąlygas, skatinančias perimti etnines vertybes (tautodailės elementais praturtinta aplinka, muzikavimas, liaudiški rūbai švenčių ir renginių metu).

SVEIKATOS UGDYMAS (SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA)

Vaiko gebėjimai	Vaiko veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
Turi elementarių žinių apie savo kūno sandarą, supranta laikysenos įtaką sveikatai.	Įvairios veiklos, žaidimų metu įvardija savo kūno dalis, žino jų funkcijas, paskirtį, gali jas	Paveikslėliai, knygelės, dėlionės, loto augimo, sveikatos, ekologijos ir

<p>Geba aktyviai judėti įvairios fizinės veiklos metu.</p> <p>Suvokia savo emocinę būseną, žino, kaip nusiraminti.</p> <p>Supranta maisto ir mitybos poveikį žmogaus organizmui.</p> <p>Geba laikytis asmens higienos taisyklių.</p> <p>Suvokia, kur reikia kreiptis, ištikus nelaimėi, susirgus, jei šalia nėra artimųjų.</p> <p>Supranta saugaus elgesio įvairiose situacijose svarbą.</p> <p>Geba laikytis dienos režimo.</p> <p>Suvokia gydomąjį homeopatijos poveikį.</p>	<p>atvaizduoti.</p> <p>Įveikia kliūtis, ropoja, šliaužia, šokinėja, straksi ant abiejų ir vienos kojos, intuityviai pritaiko judesius liaudiškiems rateliams, judriesiems žaidimams.</p> <p>Atsipalaiduoja, aktyviau judėdami, išliedami emocijas, pavargę eina pailsėti.</p> <p>Žino ir įvardija daugiau ir mažiau naudingų produktų poveikį sveikatai, dantis.</p> <p>Savarankiškai plaunasi rankas, prausiasi, valosi nosį, skalauja dantis, turi taisyklingo dantų valymo įgūdžius, naudojasi tik savo asmeniniais daiktais.</p> <p>Įsidėmi informaciją apie pagalbos tarnybas, prireikus ieško pagalbos.</p> <p>Įvairioje veikloje įtvirtina turimas žinias apie saugų eismą gatvėje, vandenyje, buityje.</p> <p>Natūraliai, be neigiamų emocijų pereina iš vieno režiminio momento į kitą.</p> <p>Išsiaiškina, kad gydytis galima ne tik medikamentais, bet ir vaistažolėmis, medumi.</p> <p>Neteršia savo aplinkos, be reikalo neskina augalų, pratinasi rūšiuoti atliekas.</p>	<p>saugaus elgesio temomis, įvairūs treniruokliai, laipiojimo virvės, gimnastikos suoleliai, laipiojimo aikštelės, sūpuoklės, rąstai, čiuožimo kalneliai, vaikams pritaikyti indai ir stalo įrankiai, higienos reikmenys.</p>
--	--	---

Pedagogų ir ugdytojų veiklos kryptys:

Pozityviai stebi kiekvieną vaiką, prireikus gina jo teises ir orumą.

Sudaro sąlygas saugiai judėti ir veikti patalpoje ir lauke.

Skatina vaikus sportuoti pagal savo galias.

Siekia, kad vaikai pajautų judėjimo džiaugsmą, susijusį su emociniu, fiziniu bei kūrybiniu aktyvumu.

KALBOS IR KOMUNIKAVIMO UGDYMAS (KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA)

Vaiko gebėjimai	Vaiko veiksenų pavyzdžiai	Priemonės
<p>Geba bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis.</p> <p>Geba sukaupti dėmesį.</p> <p>Turi intuityvų suvokimą apie gimtosios kalbos savitumą ir grožį bei jos universalumą. Rodo kūrybinę iniciatyvą.</p> <p>Turi pasakojimo ir deklamavimo įgūdžių</p>	<p>Elementariai pasakoja, apibūdina, svarsto diskutuoja, aiškina, informuoja, klausia, reiškia savo nuomonę.</p> <p>Klausosi grožinės literatūros kūrinių, liaudies kūrybos.</p> <p>Reaguoja išgirdęs arba savo kalboje naudoja vaizdingus posakius, pašmaikštavimus juos savaip interpretuoja.</p> <p>Vaidina improvizuoja, užbaigia pasaką, „kuria“ bendrą ar vien savo knygą su</p>	<p>Knygelės, žurnalai, vaikiškos enciklopedijos, raidynai, žodžių kortelės, stalo žaidimai su raidėmis, užrašais kalbai ugdyti. Grupėje yra bibliotekėlė, vieta rašyti ir klausytis pasakų bei muzikos įrašų, pakankamai pagalvėlių atsipalaidavimui, taip pat</p>

pradmenis. Kalbėdamas tinkamai artikuluoja. Gerbia knygas, turi estetinės nuostatos pradmenis. Domisi spausdintu tekstu. Turi elementarius rašymo pradmenis. Geba mandagiai bendrauti.	iliustracijomis, žaidžia žodžiais. Pasakoja apie patirtus įspūdžius, rišliai dėsto savo mintis, deklamuoja tinkamai intonuodamas. Įsitraukia į žaismingą tarties lavinimo procesą - atkartoja ar savaip interpretuoja paukščių pamėgdžiojimus, greitakalbes. Saugo, tausoja, prižiūri knygas. Varto knygas ir kitus leidinius, turi mėgstamus žurnaliukus, pažįsta ir atpažįsta grafinius simbolius, žaidžia jais, kuria, vartoja įvairioje veikloje. Koordinuoja akies - rankos judesius piešdamas, ornamentus, raides ir kitus ženklus. Laikosi kalbinio bendravimo etikos, naudoja elementarius mandagumo žodelius.	savo gamybos priemonių šiai kompetencijai ugdyti.
--	--	---

Pedagogu ir kitu ugdytojų veiklos kryptys:

Kalbos ugdymą natūraliai sieja su įvairiomis raiškos priemonėmis - vaizdu, garsu, forma, judesiu.

Kuria palankią aplinką domėjimuisi knygomis, bendravimui, kalbos ugdymui (įstaigoje ir namuose).

Vaiko kalbą ugdo, atsižvelgdami į vaiko raidos dėsningumus, vaiko individualias savybes, gebėjimus.

Stengiasi, kad ugdomajame procese vyrautų patrauklios, žaismingos idėjos.

Ugdant bendradarbiauja su tėvais ir kitais pedagogais.

PAŽINIMO UGDYMAS (PAŽINIMO KOMPETENCIJA)

Vaiko gebėjimai	Vaiko veiksnų pavyzdžiai	Priemonės
Vaikas suvokia, kad jis yra gamtos dalis, jaučia pagarbą gyvybei, žemei. Geba atrasti grožį ir dermę gamtoje. Pratinasi būti atidus, pastabus. Kaupia ir panaudoja turimą patirtį. Geba eksperimentuoti turimomis priemonėmis.	Atranda, kad visa paklūsta gamtos dėsniams ir ritmui – dieną atbunda ir augalai, ir žmogus, vyksta metų laikų kaita ir kt. Stebi gamtos reiškinius, susipažįsta su liaudies išmintimi, perspėjimais, draudimais. Kaupia apžiūrinėja, tyrinėja gamtinę medžiagą, skirsto pagal požymius, rūšis, manipuluoja, pritaiko įvairiose veiklose. Stebisi, gėrasi gamtos grožiu, jos įvairove, reiškinais, dangaus kūnais. Įvardija spalvas, tyrinėja medžiagų, formų ir dydžių įvairovę. Įgytą patirtį taiko praktikoje - lygina, matuoja, modeliuoja, komponuoja. Pastebi aplinkos pasikeitimus, ieško savitų problemų sprendimo būdų. Nusako, kas buvo praeityje ir kas bus, susipažįsta su metų laikais, savaitės dienomis, jas pavadina. Aiškinasi ir	Auginami ir prižiūrimi kambariniai augalai. Įvairi gamtinė medžiaga, nekenksmingos buitinės atliekos, laikrodžiai, kompasas, smėlio laikrodžiai, padidinimo stiklai, mikroskopas, gamtos kalendorius, įrankiai darbui ir priežiūrai. Matavimo priemonės, svarstyklės, mozaikos, įvairių formų akmenukai, kriauklelės.

	<p>tyrinėja skirtumus tarp jauno ir seno. Atranda ryšį tarp švenčių, metų laikų, žemės ūkio darbų ir tradicijų. Patirtus įspūdžius ir išgyvenimus fiksuoja vaizdais, išreiškia žodžiais, perkelia į žaidimus, meninę bei kūrybinę veiklą. Tyrinėja mechaninius daiktus, aiškinasi jų veikimo būdus. Susipažįsta su daiktų medžiaginėmis savybėmis - suvokia, kad popierius plyšta, sušlampa, molis džiūsta, trupa, magnetas traukia ir kt.</p>	
--	--	--

Pedagogu ir kitų ugdytojų veiklos kryptys:

Ugdant pirmenybę teikia vertybinėms nuostatoms bei gebėjimams ir praktiniams įgūdžiams.

Siekia patenkinti kiekvieno vaiko individualius pažinimo interesus, atsižvelgia į vaikų pasaulio pažinimo ypatumus.

Stengiasi, kad pagrindinis socialinės kultūrinės aplinkos bei gamtos pažinimo šaltinis būtų natūrali šeimos, grupės, vietinės bendruomenės ir gamtos aplinka.

Paruošia aplinką, priemones, sudaro sąlygas tirti, ieškoti, atrasti, eksperimentuoti.

Organizuoja išvykas, keliones, kurių metu skatina domėtis, tyrinėti, atrasti.

5. UGDYMO(SI) METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo metodai parenkami taip, kad atitiktų vaikų amžių ir galimybes, individualius ugdymo(si) poreikius. Planuojant ugdomąją veiklą, pedagogai ir specialistai kūrybingai naudojami įstaigoje sukaupta metodine medžiaga ir įvairiomis priemonėmis.

Ugdymo procese taikomi įvairūs ugdymo metodai: pokalbiai, stebėjimai, tyrinėjimai, eksperimentai, naujų sumanymų kūrimas, „minčių lietus“, „svečias“, problemų sprendimas, idėjų kūrimas, sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas. Tai ir vieno vaiko veikla, mažos grupės vaikų veikla ir visos grupės auklėtojos organizuota veikla.

Savitai besivystančių ir specialių ugdymosi poreikių turintiems vaikams pedagogai tinkamai ir laiku parenka jiems tinkamus ugdymosi metodus ir sukuria ugdymosi aplinką, kurioje jis jaučiasi mylimas ir pripažintas ir pagal jų gebėjimus tobulina savo kompetencijas.

Auklėtoja gali taikyti įvairias metodines sistemas ar pedagogines idėjas. Ypač aktyviai pedagogai taiko integruotą ugdymą ikimokykliniame amžiuje, ugdymas individualizuotas ir atitinkantis vaiko kultūros poreikius; ugdymas neregulamentuotas iš anksto, neunifikuotas ugdymo turinys ir formos; ugdymas nukreiptas ne į rezultatą, o į procesą; suaugęs – vaiko draugas, partneris, patarėjas, padėjėjas; ugdymo aplinka nestandartizuota.

Įstaigoje dirbančios pedagogės kiekviena turi savitą darbo stilių. Tai lemia jų asmeninės savybės, gebėjimai, patirtis. Stilių įvairovė netrukdo laikytis pasirinktos *humanistinės* – *progresyvistinės* ugdymo krypties, kurios pagrindinė nuostata – leisti vaikui laisvai išreikšti save, aktyviai veikiant ugdymo procese. Ugdymas asmeniniu pavyzdžiu taikomas ugdant vaikų gebėjimus įvairiose srityse, o ypač meninėje. Individuali vaiko saviraiška patenkinama pradžioje stebint, ką veikia pedagogas, vėliau bandant atlikti matytą veiksmą ar procesą.

Pedagogės didelį dėmesį skiria ugdančiajai aplinkai, kurioje yra sudaroma pakankamai erdvių vaikų veiklai. Vaikas taip pat gali pats kurti savo erdvę. Vaikams sudaromos galimybės rinktis žaidimus, laisvai judėti.

Darželyje kuriama vaiko raidą skatinanti aplinka ir ugdymąsi skatinančios veiklos įvairiose srityse: sveikatos, socialinėje, kalbos, pažinimo, meninėje. Dažnas ugdymo būdas – spontaniška, impulsyvi vaikų veikla. Šio būdo privalumas - galimybė skatinti ir kurstyti kūrybiškumo ugnelę.

Galbūt, verta nereaguoti į momentinį savitvarkos trūkumą, vardan idėjos „čia ir dabar“ įgyvendinimo. Spontaniškai veikdamas, vaikas ima naujas priemones, keičia vietą, aplinką. Emocinis vaiko palaikymas, atliepia jo interesus, leidžia išreikšti save, ir neretai regime ne tik aktyvų veiklos procesą, bet ir gražų rezultatą.

Pagrindinė ugdymo(si) organizavimo forma yra – žaidimas. Ugdant vaikų kompetencijas svarbi ugdymo būdų ir metodų įvairovė, tačiau pagrindinis ugdymo kelias eina per žaidimą, žaidybines situacijas, kai vaikas natūraliai, nejučia perima ir pritaiko iš aplinkos gaunamą informaciją.

Ugdymo procese taikome komandinio darbo formą, nes manome, kad tik veikdami kartu, dalindamiesi patirtimi, sudarysime sąlygas visapusiškam vaiko ugdymui(si).

Ugdymo priemonės parenkamos taip, kad atitiktų vaiko amžių, individualius gebėjimus, padėtų vaikui tenkinti emocinius, judėjimo, pažinimo poreikius; tenkintų norą žaisti ir bendrauti su kitais; padėtų pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti; skatintų ugdyti saviraišką ir kūrybiškumą, būtų sudarytos sąlygos vaikų kultūros plėtotei.

6. UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Ikimokyklinio ugdymo rezultatas yra vaikų pasiekimai. Vaikų ugdymosi pasiekimai – tai ugdymo procese įgyti vaikų gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kuriuos sprendžiame iš vaikų veiklos ir jos rezultatų. Vaikų ugdymosi pažanga – tai vaikų pasiekimų ūgtelėjimas per tam tikrą laikotarpį. Lopšelyje-darželyje vertinimas vyksta vadovaujantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimo aprašu. Pasiekimai vertinami 2 kartus per metus (spalio mėnesio pradžioje ir gegužės mėnesio pradžioje).

Vertinimo tikslas – nustatyti esamus ugdytinių gebėjimus bei numatyti tolesnio ugdymo (si) gaires.

Vertinimo uždaviniai:

Pažinti vaiką ir jo individualybę, poreikius, numatyti jo pasiekimo lygį bei ugdymo kryptis. Stebėti vaiko pažangą ir atsižvelgiant į jo pasiekimus, tobulinti ugdymo procesą.

Pritaikyti ugdymo turinį skirtingiems vaikų poreikiams ir polinkiams.

Numatyti vaiko pasiekimų lygį ir daromą pažangą, atsižvelgiant į amžiaus tarpsnius.

Planuoti tolesnio ugdymo perspektyvas individualiai kiekvienam vaikui ir vaikų grupei.

Ugdyti vaiko supratimą apie tai, kaip jam sekasi ugdytis.

Sudaryti galimybę tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais.

Vertiname, kad:

Pažintume vaiką (vaiko individualybę, ugdymo(si) ypatumus, ugdymosi stilių, poreikius, interesus, pomėgius, kultūrinius skirtumus.

Atskleistume vaiko pastangas ir pažangą bei skatintume jo ugdymą(si).

Apmąstytume įgyvendintus programos tikslus ir uždavinius.

Planuotume tolesnio ugdymo perspektyvas individualiai kiekvienam vaikui ir vaikų grupei.

Apibendrinus sukauptą vertinimo informaciją koreguotume ugdymo planus.

Ugdytume vaiko supratimą apie tai, kaip jam sekasi ugdytis.

Vaiko pasiekimai vertinami vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“.

Kaupiama informacija apie vaiką, jo ugdymo (si) ypatumus bei daromą pažangą. Sukaupta informacija interpretuojama ir apibendrinama.

Vaiko pasiekimai, pažanga ir ugdymo programos kokybė vertinami nuolat, nenutrūkstamai, informacija naudojama refleksijai. O vaiko daroma pažanga pasiekimų ir pažangos apraše fiksuojama du kartus per metus: rugsėjo–spalio ir balandžio mėnesiais. Kaupiama ir analizuojama informacija yra reikalinga ugdymo tęstinumui įstaigoje ir šeimoje užtikrinti, vaiko raidai prognozuoti bei vystymosi netolygumams pašalinti.

Vertinimą vykdo: dirbantys auklėtojai, specialistai (logopedas, socialinis pedagogas, meninio ugdymo mokytojas).

Vertinimo metodai: stebėjimas, savianalizė, projektas, tyrimas, interviu, apklausa.

Vertinimo formos: žaidimas, praktinė veikla, pasakojimas, pokalbiai, piešimas, konstravimas, individualūs pokalbiai, auklėtojų dienynai, pokalbiai, grupės knyga, vaiko veiklos stebėjimas ir analizė, stebėjimai, fotonuotraukos, filmuota medžiaga, anketos suaugusiems.

Vertinimo ciklą sudaro: vertinimo planavimas, vaiko pažinimas, duomenų dokumentavimas bei informavimas apie ugdymo pasiekimus.

Vaiko pasiekimų duomenys fiksuojami: vaiko gebėjimų apraše, aplanke su vaiko veiklos pavyzdžiais, foto nuotraukų albume ir video įrašuose.

Vaiko apraše auklėtoja aprašo vaiko gebėjimus pagal amžių, veiklos sritis, numato uždavinius, Vertinimo aplanke kaupiami vaiko dailės darbeliai, atliktos pratybų užduotys, rodančios vaiko pasiekimų lygį per tam tikrą laiko tarpą.

Foto nuotraukų albume ir video įrašuose fiksuojama kasdieninė vaiko veikla, šventės, pramogos, išvykos.

Tėvai su grupės pasiekimais supažindinami susirinkimų metu. Su individualia vaiko pažanga ir pasiekimais tėvai supažindinami bendraujant asmeniškai.

Vaiko aprašai neviešinami, saugomi vadovaujantis dokumentų archyvavimo reikalavimais. Vaikų kūrybos aplankai kaupiami iki vaikams išeinant į mokyklą. Išleistuvių iš darželio metu, auklėtoja iškilmingai įteikia aplankus vaikams.

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintys vaikai ugdomi pagal bendrąsias programas, jas pritaikant arba individualizuojant. Tais atvejais (pvz., esant intelekto sutrikimui), kai vaikas negali ugdytis pagal ikimokyklinio ugdymo programą, programa individualizuojama. Pritaikyta ugdymo programa specialiųjų ugdymosi poreikių vaikui padeda dalyvauti bendrame ugdymo procese drauge su bendraamžiais, siekiant individualių ugdymo(si) tikslų.

7. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

- Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras. 2015.
- Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Vilnius, Eugrimas, 1998.
- Diane, T., D., Rudick, S., Berke, K. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Presvika, 2008.
- Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. 2013.
- Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius, 1993.
- Ikimokyklinio amžiaus vaikų, turinčių kalbos ir elgesio sutrikimų, ugdymas. Prieiga internete [http://portalas.emokykla.lt/Documents/Metodiniai %20leidiniai/SPPC/ikimokyklines.pdf](http://portalas.emokykla.lt/Documents/Metodiniai%20leidiniai/SPPC/ikimokyklines.pdf).
- Juodaitytė, A., Gaučaitė, R., Kazlauskienė, A. Informavimas apie ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą ir švietimo pagalbą. 2009.
- Szarhowicz, D. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. 2011.
- Šiuolaikinis ugdymas: priešmokyklinukas, pradinukas, socialinė integracija. Respublikinė teorinės ir praktinės konferencijos medžiaga. Šiauliai, 2005.
- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
-

